

B.2 Specifické a doplňkové formy veřejných prostranství

B.2.1 Pasáže a průchody

Pasáže a průchody v historickém a kompaktním městě patří k pražským specifickým a měly by být jako fenomén chráněny a rozvíjeny.

Pasáže a průchody jsou prostranstvím na pomezí veřejného a soukromého, interiéru a exteriéru. Pozitivně obohacují základní uliční síť o další propojení a zpřístupňují vnitřní dvory bloků a uzavřených struktur zástavby. Neměly by ale nahrazovat úseky základní uliční struktury.

Pasáže v historickém centru by měly být rozvíjeny a doplňovány jak z hlediska urbanistického a architektonického, tak z hlediska funkce. Měly by být živým interiérem města, do kterého ústí otevřené živé partery navazujících objektů. Z hlediska městského života přinášejí nesrovnatelně vyšší kvalitu než monofunkční komerční objekty nákupních center. Drobné obchodní jednotky by neměly být slučovány do velkých, neboť tím dochází k nežádoucímu umrtvování parteru.

Pasáže by měly být veřejně přístupné, přirozeně navazovat na uliční síť. Měly by „zvat dovnitř“, tzn. v běžném režimu je nevhodné pasáž od exteriéru oddělovat dveřmi. To souvisí i s vnímáním klimatu, klima uvnitř pasáže má stejný charakter jako na ulici.

Pasáže a průchody se typologicky mírně odlišují. Pasáž je v podstatě protažením veřejného prostranství města do vnitřní struktury bloků, při zachování typu parteru objektů do pasáže ústících (výkladce, vstupy, živý parter propojený s prostorem pasáže) a funkcí (pobytový parter). Průchod je oproti tomu spíše účelovým protažením cesty skrz jednotlivé domy či bloky. Jeho primární ambicí není živý a pobytový parter.

Pasáže je třeba vnímat jako samostatný architektonický objekt, jehož řešení i dílčí úpravy by měly dodržovat jednotný koncept.

Stávající průchody by měly být zachovány, doplněny dalšími úseky a neměly by být zaslepovány.

Neměly by být stírány rozdíly mezi pasáží, průchodem a exteriérovým veřejným prostranstvím (ulicí, náměstím apod.). Jednotlivé typy jsou charakterizovány odlišnou dlažbou, způsobem osvětlení, detailem parteru, mobiliářem, parterem domů.

[PŘÍKLADY]

033 Pasáž je autonomním architektonickým objektem. Prosklený strop efektně prosvětluje pasáž denním světlem a přibližuje tak atmosféru pasáže exteriéru
 [*Praha 1, pasáž v budově České národní banky*]

034 Pasáž jako protažení živého komerčně-kulturního parteru do vnitřní struktury bloku
 [*Praha 1, pasáž U Stýblů*]

035 Potenciál průchodů v historickém městě, tzv. *Kischova mapa Prahy* autorů Lenky Milerové, Vojtěcha Tecla a Tomáše Nováčka, FA ČVUT (2013)
 [*Praha 1, Staré město*]

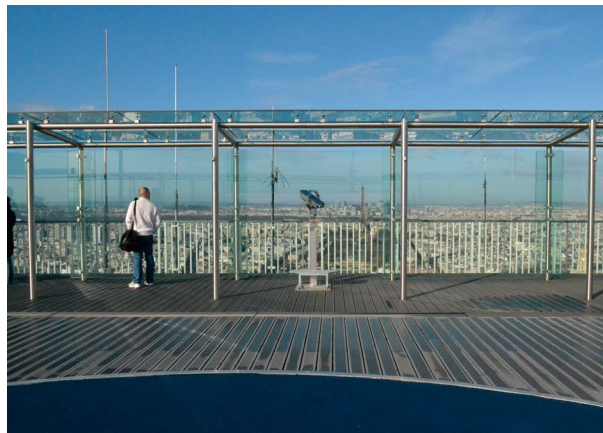
036 Průchod přes pavlačový dvůr propojuje Malé náměstí s Michalskou ulicí. Je třeba podporovat původní atmosféru průchodů a nezahlcovat je komerčními aktivitami a reklamou
 [*Praha 1, Malé náměstí, průchod Rychterovým domem*]

B.2.2 Prostranství ve vyšších úrovních města

[PŘÍKLADY]

Veřejným prostranstvím města mohou být i veřejně přístupné plochy ve vyšších úrovních. Mohou to být terasy, ale i střechy objektů. Na základě dohody mezi městem a vlastníky může jít i o budovy v soukromém vlastnictví.

Zejména u nově vznikajících výškových staveb by bylo žádoucí iniciovat v rámci přípravy jejich umístování dohodu o zpřístupnění střešní terasy pro veřejnost.

037 Výhled ze střechy výškové budovy nabízí nový pohled na město [Francie, Paříž, Tour de Montparnasse]

040 Veřejně přístupná lávka historického výtahu, který propojuje nábřeží s horní úrovní ostrova, nabízí výhled na centrum města [Švédsko, Stockholm, Katarina lift]

038 Pobytová střecha muzea je veřejně a snadno přístupná přímo z nábřeží. Renzo Piano (1997) [Nizozemí, Amsterdam, Science Center Nemo museum]

039 Terasa na střeše univerzitní menzy jako civilní pobytové prostranství s vyhlídkou na město [Švýcarsko, Curych, ETH Zürich – Mensa Polyterrasse]

B.2.3 Veřejně přístupné vnitrobloky

Vnitroblok je rubem uličního prostoru. Je zpravidla klidným prostranstvím se specifickou intimní atmosférou, nabízí neotřelý pohled na město, neboť budovy se do něj obrací zpravidla svou „zadní“ fasádou. Má-li vnitroblok fungovat jako veřejné prostranství, musí být veřejně přístupný z uličního prostoru. Pro vnitřní blok je typické, že má často jen jeden až dva tyto přístupy, domovním průchodem, případně mezerou mezi domy.

Vnitrobloky obecně jsou pro město důležité i z hlediska přítomnosti vegetace a jejího klimatického přínosu. Lze je chápat jako rezervu nebo příležitost pro vytvoření veřejných zahrad, jejichž výhodou může být mimo jiné i dobrá sociální kontrola. Mohou plnit roli oddechového prostranství pro obyvatele bloku a nejbližšího okolí, pro hru dětí apod.

Klasické pražské bloky z konce 19. a první poloviny 20. století jsou zpravidla charakteristické tím, že je vnitroblok rozparcelován. Ke každému domu patří příslušná část vnitrobloku, což možnost sloučit parcely a zpřístupnit vnitřní blok jako celek komplikuje. Podmínkou by byla buď dohoda všech vlastníků, nebo oboustranně výhodná dohoda s městem o vykoupení pozemků. Obvyklým jevem je však zpřístupnění části vnitrobloku, která přilehá ke konkrétnímu domu, a to umístěním služeb a provozoven v nádvořích budovách, které tradičně sloužily různým doplňkovým provozům, dílnám apod. Dochází tak k rozšíření komerčního potenciálu parteru dovnitř uzavřené struktury bloku. Specifický charakter vnitrobloku nebo jeho části propůjčuje umístění kulturní instituce, např. divadla, biografu či galerie.

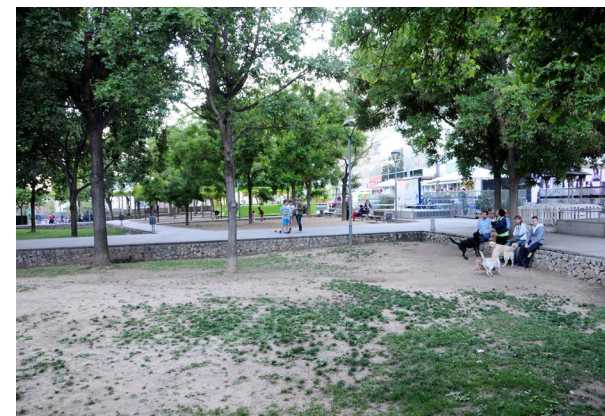
V nově budovaných blokových strukturách je třeba s vnitrobloky počítat jako s místy, která mají městotvorný potenciál a která se mohou stát atraktivním veřejným prostranstvím.

Vnitroblok může být různorodě využíván a nabývat různých podob od poloveřejné obytné zahrady po neformální plácek, v závislosti na lokálních podmínkách, na rozloze bloku, na typu budov, které jej vymezují atd. Je-li vnitroblok vymezen jedním objektem, případně komplexem budov, které jsou využívány jako celek (např. škola), pak by měl vnitroblok sloužit jako společné celistvé prostranství. Je-li vnitroblok vymezen např. obytnými domy nebo různou typologií budov, pak lze uvažovat o jeho členění a následné hierarchizaci těchto částí včetně stanovení režimu užívání. Veřejně přístupné vnitrobloky mohou v roli průchodu skrze blok také navyšovat propustnost města, viz také *Pasáže a průchody* → [B.2.1/s. 43].

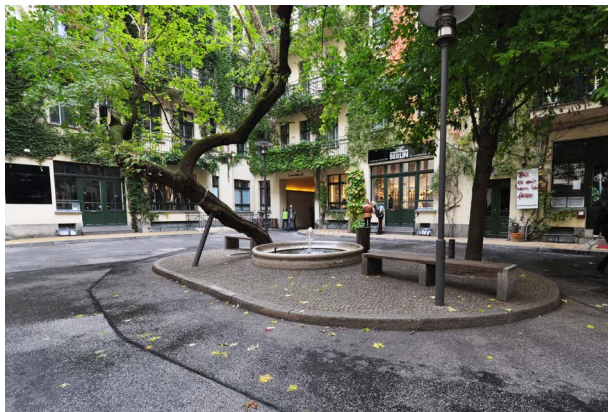
[PŘÍKLADY]

041 Umístění kulturní instituce ve vnitrobloku je jedním ze způsobů využití jeho prostorového potenciálu. Jindřich Smetana a Tomáš Kulík (1997) [*Praha 7, Divadlo Alfred ve dvoře*]

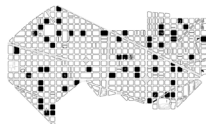
042 Příklad kvalitního a zároveň civilního pojednání současného obytného „superbloku“. Kompozice živého prostranství ve vnitrobloku je součástí celkového řešení polyfunkčního bloku. Rafael Moneo (1993) [*Španělsko, Barcelona, L'illa Diagonal*]

043 Protažením parteru do vnitrobloku vzniká pobytové prostranství s charakterem podobným náměstíčku
[Německo, Berlín, Hackesche Höfe]

044 Barcelonská společnost pro podporu revitalizace čtvrti L'Exaïmple se systematicky zabývá renovací určitého procenta vnitrobloků a jejich zpřístupňováním veřejnosti. Knihovna se seniorským centrem v části jednoho z typických barcelonských vnitrobloků i přilehlé pobytové veřejné prostranství s dětskými herními prvky mají pozitivní sociální dopad na místní komunitu. RCR Arquitectes (2006)

[Španělsko, Barcelona, Jaime Fuster Library]

B.2.4 Veřejná prostranství okolo solitérních budov

[PŘÍKLADY]

Veřejné prostranství, které je fyzicky i významově vázané na konkrétní stavební objekt nebo budovu, by mělo být buď součástí *Ulice* → [B.1.1/s. 33] či *Náměstí* → [B.1.2/s. 36] nebo autonomním prostranstvím (např. parkem, zahradou či areálem) reflektujícím charakter a využití budovy a kompozičně navazujícím na přílehlou strukturu města.

Solitérní budovy s ideovým, společenským či kulturním významem, jež přesahuje rámec nejbližšího okolí, jsou ze své podstaty obvykle dominantním objektem, který do jisté míry definuje podobu navazujících prostranství, uplatňuje se v průhledech apod. Přílehlá a navazující veřejná prostranství by proto měla svým uspořádáním význam stavby reflektovat. Více také viz *Veřejná prostranství veřejných budov* → [B.2.5/s. 49].

Nezbytné manipulační, parkovací plochy a vjezdy do garáží by měly být v rámci prostranství solitérních budov vhodně integrovány, aby se nestaly vizuální nebo fyzickou bariérou a neprodukovaly zbytkové plochy. To jsou zejména modernistické solitérní stavby, které se nacházejí i v rámci tradiční struktury města, svoji architekturou a pozicí vůči uliční čáře tuto strukturu záměrně nerespektují a vytvářejí problematické zbytkové prostory nebo monofunkční plochy vegetace či parkovišť, které by bylo vhodné dodatečně komplexně řešit v návaznosti na přílehlou strukturu veřejných prostranství, adekvátně vůči architektuře budovy a s důrazem na zlepšení celkové kvality navazujícího prostranství.

045 Vjezd do garáží není umístěn v rámci budovy, přesto nepřekáží pěšímu pohybu, netvoří vizuální bariéru. Je součástí kompozice celku. O přiměřeně vysokou zídku se lze opřít. Projektil (2009)
 [Praha 6, Národní technická knihovna]

046 Objekt galerie vhodně integrován do městské struktury. Prostranství v bezprostřední návaznosti na budovu je kultivovaným parkem
 [Španělsko, Barcelona, Can Framis Museum]

047 Velkoryse navržené prostranství pod hlavní budovou muzea je rozšířením ulice. Využívá se i ke kulturním a společenským akcím. Lina Bo Bardi (1968)
 [Brazílie, São Paulo Museu de Arte de São Paulo]

048 Umně ztvárněné provozní uspořádání ulice technicistní grafikou formálně odkazuje na architekturu dominanty. Škola a její předprostor spolu vizuálně korespondují. Périphériques Architectes (2004)
 [Francie, Paříž, Jussieu 16M / L'Atrium]

B.2.5 Veřejná prostranství veřejných budov

[PŘÍKLADY]

Veřejný prostor města vytvářejí kromě veřejných prostranství zejména veřejné budovy. Ideový a dějový obsah těchto budov a jejich význam ve společenské i urbánní struktuře města by měl být podpořen podobou a využitím na ně navazujících veřejných prostranství. Podoba a obsah veřejného prostoru budov naopak mohou významně ovlivnit kvalitu veřejných prostranství.

Jedním z hlavních předpokladů kvality veřejných prostranství je existence důvodu k setrvání. Zejména veřejné kulturní instituce disponují potenciálem stát se atraktorem oblasti a současně zastřešovat svým obsahem a energií obsah přilehlých veřejných prostranství. Může tak dojít k synergii institucionální kultury – veřejných budov a neinstitucionální kultury – veřejných prostranství.

Samotná podstata veřejného prostoru je naplňována vzájemnou otevřeností a interakcí. Tato otevřenost se může odehrávat skrze fyzické prostupy – okna, dveře, fasády, vstupy apod., stejně jako přeneseně přes vnímání vnitřního významu.

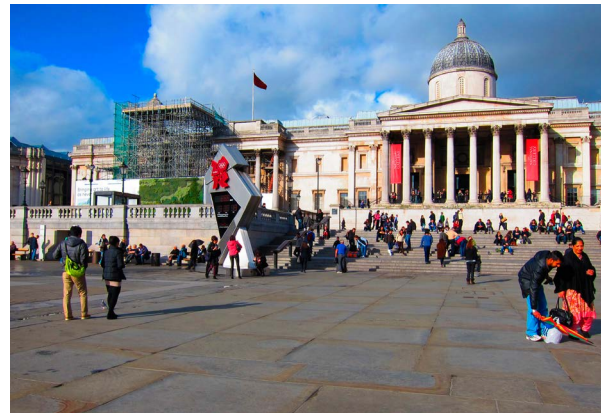
V rámci města je zapotřebí navázat spolupráci s kulturními a společenskými institucemi, která vytvoří systém provázání vzájemných aktivit s cílem povýšit jak kvalitu veřejných prostranství, tak veřejného prostoru budov. V systémové rovině může jít například o propojený informační systém ve veřejném prostoru města, důraz na komunikaci formou propagace na exteriérech budov, která může nahradit přímou komunikaci skrze transparentnost a otevřenost, která často zejména u historických budov schází. Viz také *Kulturní reklama* →[D.8.3/s. 269].

049 Předprostor školy by měl být jedním ze styčných bodů mezi veřejností a vzdělávací institucí vhodným k neformálním setkáním, trávení volných chvil k prezentaci školy a konání společenských akcí [*Praha 6, Dejvice, Fakulta architektury ČVUT*]

051 Muzeum se otevírá do veřejného prostoru skrze interakci s navazujícím veřejným prostranstvím, zvyšuje se tak atraktivita muzea i samotného prostranství [*Rakousko, Vídeň, Museum moderner Kunst*]

050 Komunikace veřejné instituce navenek reprezentuje její otevřenost. Galerie dává nahlédnout, co se odehrává uvnitř jejích zdí, a vzbuzuje tak zájem o kulturní dění u široké veřejnosti [*Velká Británie, Londýn, The National Gallery*]

052 Prostranství Nové scény Národního divadla jako platforma vhodná pro konání kulturních, společenských akcí, uměleckých instalací a happeningů [*Praha 1, Nová scéna Národního divadla*]

B.2.6 Vyhrazená prostranství – areály

Veškerá kritéria kvality a pravidla, týkající se provozního uspořádání a prvků popsaná v manuálu lze principiálně aplikovat i v případě tvorby vnitřních prostranství areálů. Bez ohledu na režim přístupnosti totiž mohou vyhrazená prostranství v rámci areálu vykazovat stejné znaky jako veřejná prostranství mimo areál.

Areál je funkční, kompoziční a významový celek, který v měřítku lokality nebo města pracuje s kontextem širšího území, v rámci areálu však může vytvářet kontext vlastní. Veřejně přístupný areál má ve městě opodstatnění, pokud kompozičně a urbanisticky odpovídá struktuře města a přispívá k jeho (kulturnímu) obohacení. Pro společnost je hodnotou, poskytuje-li nový, prostorový a kulturní zážitek či obecně prospěšnou funkci, která vyžaduje určitou míru autonomie. Areál by měl být jasně pojmenovatelný (např. hřbitov, zoo, nemocnice, tržnice, výstaviště aj.).

Rozsáhlé areály by neměly znemožňovat základní prostupnost širšího území, přerušovat nadlokálně významné kontinuální cesty a celoměstsky významný veřejný prostor. Vnitřní uspořádání areálu by mělo v možné míře respektovat původní kvalitu prostoru (krajiny), která převyšuje hodnotu vlastního areálu.

Tam, kde to urbanismus města vyžaduje, je třeba areál navázat na síť veřejných prostranství města, např. umísťovat vstupy do areálu na hlavní osy území apod. Nemusí to platit v některých odůvodněných případech, pokud je například areál enklávou se svébytným charakterem, která je kompoziční součástí města. Vstup by však měl být vždy dobře přístupný s ohledem na potřeby města i lokality, včetně návaznosti na veřejnou dopravu. Součástí vstupu by mělo být i citlivé označení se základními informacemi o areálu. Obecně

řečeno – forma vstupu by měla kultivovaně symbolizovat překročení určité hranice, za kterou začíná odlišný svět.

Přestože může areál být důležitým atraktorem a vztažným bodem v rámci své lokality, nesmí degradovat svoje okolí. Nejbližší okolí areálu by se nemělo stát periferií. Pokud areál ze své podstaty generuje zvýšenou dopravní zátěž, je třeba, aby byl tento aspekt zahrnut už v koncepčních úvahách při zřizování, rozvoji a provozu areálu, aby nedošlo ke zhoršení kvality života v širším okolí.

Vznik nového areálu by měl být podmíněn určitým přínosem pro město. Zeď (oplocení) areálu má zdůrazňovat význam a charakter místa, ne separovat areál za účelem např. rezidenční segregace. Pro celkovou kvalitu městského prostoru není vhodné vytváření monofunkčních areálů bydlení, tzv. „gated communities“, tedy záměrná segregace části města, jejíž charakter za plotem se liší jen strukturou a majetkovým statusem obyvatel.

[PŘÍKLADY]

053 Zeď areálu může mít opodstatnění, pokud není pouhou izolující bariérou, ale kompoziční součástí celku, zdůrazňuje význam místa a odkazuje na jeho historii
 [Praha 7, Holešovice, Pražská tržnice]

054 Průmyslový areál je vhodně integrován do prostředí parku. Topoly přirozeně rostoucí vně areálu se objevují i uvnitř, čímž se pohledově stírá rozdíl mezi prostředím areálu a okolím
 [Itálie, Milano, Parco Nord]

B.2.7 Veřejná prostranství sídlišť

Zásadním stavebním i nestavebním zásahům na sídlišti by mělo předcházet kvalitativní vyhodnocení celkového prostoru a z něj vycházející vize o směřování území sídliště jako celku sdílená všemi aktéry v území.

Sídliště, plochy obytných celků komplexní bytové výstavby druhé poloviny 20. století představují nezanedbatelnou část Prahy a jeden z nejvýraznějších vstupů modernistických tendencí do organismu města a krajiny. Modernistické město, rozvolněná kompozice hmot ve volném prostoru, je postaveno na opačných základech než tradiční město vycházejících z principů ideálu bydlení v zeleni. Tento fakt je třeba brát jako východisko všech koncepčních úvah o budoucnosti sídlišť.

Přes množství nesporných problémů je třeba sídliště chápat tak, že rozšiřují nabídku typů městského bydlení v Praze. Mohou mít odlišnou urbanistickou a architektonickou kvalitu než tradiční městská struktura. Jsou potenciální urbanistickou laboratoří, příležitostí k vytvoření prostředí, které může svojí novou kvalitou konkurovat tradičním formám. Stále aktuální snaha o formální humanizaci sídlišť pomocí pestrobarevných klíčovitých nátěrů fasád či nástaveb sedlových stříšek není klíčem k vytvoření příjemného prostředí pro život. Tento cíl vyžaduje hlubší koncept včetně úvahy nad uspořádáním a fungováním veřejných prostranství.

Sídliště zpravidla není otevřenou strukturou, je naopak ukončeným systémem, autonomním celkem v rámci města. Proto je třeba o každém sídlišti uvažovat a pracovat

s ním v koncepční rovině komplexně. Jednotlivá sídliště se od sebe neodlišují jen velikostí a počtem obyvatel, ale urbanistickým rozvržením, vztahem k okolní struktuře města, dopravními a krajinnými vazbami a mnoha dalšími faktory, které ovlivňují celkovou podobu a kvalitu sídliště. Mnohá sídliště jsou velkorysým autorským dílem, často nedokončeným podle původního konceptu. Původní ideu a koncept je třeba v úvaze o jejich budoucnosti zohlednit, mohou být dobrým vodítkem, jak se sídlištěm pracovat.

Prvním krokem, který by měl předcházet zásadním stavebním nebo parterovým úpravám, je vyhodnocení kvality a rozvojového potenciálu každého jednotlivého sídliště. Kvalita sídlišť je primárně založena v urbanistickém řešení celku, proměna samotných, často nefungujících veřejných prostranství může být plně dostačujícím nástrojem změny jen v některých případech, jinde jsou nutné zásahy do urbanistické struktury a základního systému dopravy. Ulice na sídlišti často není ulicí, je silnicí, čistě účelově „vykrojenou“ z krajinného podkladu, která produkuje zbytkové plochy. Množství slepých komunikací a monofunkčních ploch je náročné na údržbu, znesnadňuje orientaci i fyzický pohyb. Prostranství sídlišť jsou v současné době zahlcena auty. Možnost zaparkovat na dohled od svého obydlí je však obyvateli zpravidla vnímána jako hodnota. Je třeba prověřit možnosti nového systému chytrého parkování, prostorového a provozního uspořádání veřejných prostranství. Součástí návrhu úprav veřejných prostranství by vždy měla být koncepce dopravy včetně dopravy v klidu. Mimoúrovňová propojení pěších vazeb je třeba eliminovat a hledat řešení v jedné úrovni.

Veřejná prostranství je třeba znovu vymezit. Nastavit jejich uchopitelný řád a hierarchizaci. Pokusit se

o (znovu)nalezení paměti a identity jednotlivých míst i sídliště jako celku. Návrat smyslových vjemů. Návrat dominant, orientačních bodů, cesty a cíle, měřítka člověka. Jednou z cest může být například vložení nové „mřížky“ ve vrstvě parteru, tvořené spojnicemi a uzlovými body, kde měřítka jednotlivých polí odpovídá osvědčenému měřítku tradičního města. (To je úkol o to těžší, že kód této mřížky musí zároveň vycházet z kódu urbanistické kompozice objektů, případně alespoň s ním koexistovat – nemůže ho ignorovat či dokonce popírat. Současně by bylo třeba tuto novou strukturu parterové mřížky navrhnout tak, aby umožňovala diverzifikované využití.)

Vzhledem k charakteru sídlišť není z hlediska kompozice veřejných prostranství nutné přejímat pouze principy tradičního městského prostředí, v odůvodněných případech může být vhodné vycházet také z krajinné typologie. Na sídlištích, která se nacházejí v blízkosti krajinných celků s významným rekreačním potenciálem, je vhodné uvažovat o způsobu, jak veřejná prostranství sídliště napojit na tyto celky a na systém pěších cest v krajině. Kvalita stromů a keřů na sídlištích je i z hlediska prostorového působení – kompozice a měřítka – velmi nízká, přesto si obyvatelé „zeleň“ velmi považují (mnohdy stromky sázeli vlastníma rukama). Jakýmkoli zásahům by proto měla předcházet odborná revize vegetačních prvků sídliště, a to včetně vyhodnocení jejich významu pro místní komunitu.

Důsledkem opuštění tradičního způsobu utváření města je převaha volných ploch. Zastavěná plocha v průměru představuje pouhou jednu pětinu celého sídliště. Množství veřejně přístupných ploch je problematické vzhledem k nalezení jejich adekvátního využití i z hlediska nákladů na údržbu.

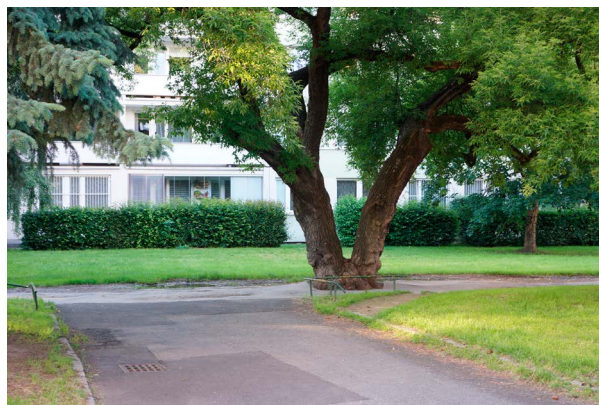
Je třeba plochy nově členit a hierarchizovat od extenzivních po intenzivní z hlediska využívání i péče. Lze uvažovat o pronájmu části bezprizorných veřejných prostranství do péče jiných subjektů, ideálně do rukou vlastníků sousedních objektů a nastavit sdílení zodpovědnosti za veřejné prostranství tak, aby údržba byla částečně zajištěna z jiných zdrojů. Na základě rámcové koncepce rozvoje konkrétního sídliště pak lze uvažovat o vyjmutí určité části ploch z množiny veřejných prostranství.

Prostředí sídlišť primárně slouží především svým obyvatelům. Veřejná prostranství však často ani vybavením, ani uspořádáním nereflektují soudobé požadavky na lokální komunitní život a aktivity. Je třeba klást důraz na vytváření míst pro neformální setkávání a pobyt; jedním z nástrojů by měla být i citlivá, cílevědomá a dobře zorganizovaná participace, zapojení místních obyvatel do utváření veřejných prostranství.

[PŘÍKLADY]

055 Site specific návrh veřejného prostranství vycházející z charakteru místa i potřeb obyvatel může pomoci dotvořit identitu sídliště a tím napomoci identifikaci jeho obyvatel s prostředím, kde žijí [*Chrudim, Požární ul.*]

056 Je třeba velmi citlivě odhalovat paměť místa uvnitř i vně sídliště. Fyzické projevy původní krajiny, topografie mohou mít místotvorný potenciál. „Strom“ jako symbol, orientační bod a místo setkání [*Praha 8, sídliště Invalidovna*]

057 Tématem veřejných prostranství sídliště je i práce s parterem domů. Alternativou komerčního parteru může být využití přízemních částí paneláku pro komunitní zázemí a vytvoření adekvátního domovního vstupu, přechodu z interiéru do exteriéru. Právě rozhraní veřejného prostranství je místem pro zintenzivnění drobného měřítka, detailu, reflektuje důstojnost bydlení a ovlivňuje vnímání sídliště jako celku. Stefan Forster (2003) [*Německo, Leinefelde*]

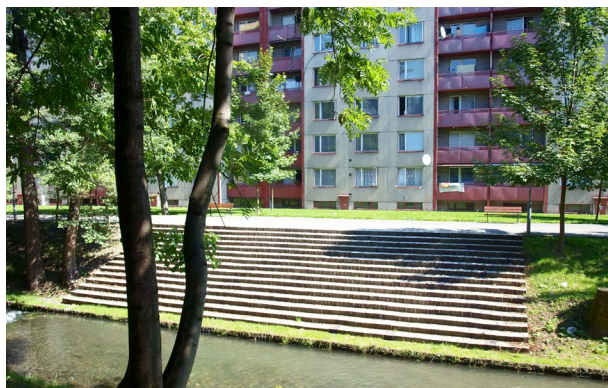
058 Sídlíště bohatostí vjemů v současnosti nemůže konkurovat městu. Vnímatelná škála měřítek postrádá komponovaný detail, který je nositelem estetické kvality a atraktivity prostředí [*Švédsko, Stockholm, Hammarby Sjöstad*]

059 „Urban gardening“ jako forma aktivit ve veřejném prostoru. Komunitní zahrádky jsou možností, jak využít rozsáhlé volné plochy, jak oživit prostředí sídlišť, vypěstovat vztah obyvatel ke svému okolí [Švédsko, Stockholm, Hammarby Sjöstad]

061 Pravidelné trhy mohou být impulsem k vytvoření adekvátního prostranství, tržního místa pro konání podobných akcí. Děj jako nástroj k nalezení fyzické podoby místa [Praha 8, sídliště Dáblice]

060 Prostranství sídlišť mají být krásná v jednoduchosti. Tak, aby současně odpovídala přísnosti a měřítku panelových domů a byla udržovatelná. Mohou se stát přirozeným pojítkem s okolím. AP Atelier (2002) [Litomyšl, nábřeží říčky Loučné]

062 Centrální park je pro mnohá pražská sídliště ústředním prostranstvím, kde se odehrávají společenské a rekreační aktivity. Jejich vhodnou kultivací lze zvýšit kvalitu života na sídlišti [Praha 9, sídliště Prosek, park Přátelství]

B.2.8 Veřejná prostranství dopravní infrastruktury

Prvky „rychlé“ dopravní infrastruktury jsou součástí nadřazeného dopravního systému. Kontakt s městským prostředím, s veřejným prostranstvím, představuje střet dvou měřítek. Znásobeného měřítka vnímatelného pohledem z jedoucího vozidla a měřítka člověka.

Vztah kapacitní infrastruktury s parterem města nebyl a stále není v současnosti uspokojivě řešen. V její blízkosti vzniklo a stále vzniká množství zbytkových, nevhledných a neuchopitelných prostranství. Mimoúrovňové křižovatky a estakády rychlostních komunikací, násypy železnic apod. jsou typickými příklady neprostupných či obtížně prostupných bariér. Mezi problematická místa patří i plošně ozeleněné „zbytky“ a ochranná pásma podél komunikací.

V souvislosti s novou výstavbou dopravní infrastruktury je zapotřebí eliminovat vznik dalších vágních a nevyužitých prostranství. Nelze vycházet pouze z technických požadavků, i nadřazená dopravní infrastruktura musí být podřízena urbanistické kompozici města. Současně je třeba ji lokálně ukotvit, řešit využitelnost a detail míst v jejím bezprostředním okolí. V případě stávající infrastruktury je žádoucí hledat možnosti, jak ji do města dodatečně integrovat. Konkrétní řešení jednotlivých případů pak záleží na individuálním posouzení lokálních souvislostí.

Tam, kde se v dohledné době neuvažuje o celkové přestavbě území nebo prostor nebude vyňat z množiny veřejných prostranství a nebude určen k zastavění, se v zásadě nabízejí dvě možnosti.

V prvním případě lze prostranství v blízkosti infrastruktury integrovat tak, že se stane součástí rozsáhlejšího veřejného prostranství (cesty, ulice, parku, nábřežní promenády apod.) nebo krajiny,

to znamená, že infrastruktura ztratí nad místem dominantní vliv. V takovém případě lze místo kultivovat i poměrně nenáročnými zásahy (úklid, materiálové úpravy apod.) v rámci větší investiční akce, která se vztahuje k širšímu území.

V některých případech, např. je-li infrastruktura solidní architekturou, lze uvažovat o novém alternativním využití a fyzických úpravách ploch v jeho blízkosti na plnohodnotné veřejné prostranství (např. kultivované komerční plochy, parkoviště, skateparky, kluby apod.). Infrastruktura se tak může stát přiznaným motivem místa.

Doprovodnou vegetaci podél komunikací – porosty technické ochranné výsadby je vhodné definovat a integrovat pomocí krajinářských nástrojů, viz *Keřové a bylinné porosty a biotopy* →[D.2.3/s. 170]. Tato v současnosti „zbytková zeleň“ je s oblibou využívána pro umístování velkoplošných reklamních zařízení. Je třeba regulovat velikost a množství těchto reklamních ploch, které vizuálně degradují jak své nejbližší okolí, tak i celkovou vizuální kvalitu města^[B.2.01], viz také *Velkoplošná reklama* →[D.8.1/s. 264]. Naopak žádoucí je, aby přilehlé plochy komunikací byly kultivované, kvalitní po krajinářsko–architektonické stránce, a tím atraktivní na pohled nejen z pozice řidičů osobních vozů, ale uživatelů všech typů dopravy.

.....
 [B.2.01] ↗ Pražské stavební předpisy: §73 – §74: Stavby a zařízení pro reklamu a informace. Návrh znění z ledna 2014.

[PŘÍKLADY]

063 Viadukt v městském prostředí nevytváří takovou bariéru jako vedení železnice na valu. Je propustnější pro pohyb a oblouky viaduktu se dají využít i jako alternativní parter, čímž ožívují přilehlá prostranství
 [Švýcarsko, Curych]

064 Prostranství pod dálniční estakádou jako atraktivní neformální park. Skatepark je již takřka tradičním využitím podobných prostranství, dobře komunikuje s architekturou infrastruktury
 [Španělsko, Barcelona]

065 Rozsáhlý nábrežní park podél řeky plynule podchází i pod mosty dopravní infrastruktury, které se stávají součástí architektury promenády. Stíní, slouží ke kotvení herních prvků apod.
[Španělsko, Madrid, park Madrid Rio]

066 Prostranství v blízkosti dopravní železniční infrastruktury jsou v Londýně tradičně využívána pro oblíbená a kultivovaná tržiště
[Velká Británie, Londýn, Borough Market]